

ตอนที่ 5 ราชาศัพท์

ราชาศัพท์ เป็นเรื่องการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมแก่ฐานะของบุคคล ตามระเบียบประเพณีไทย แต่เดิม ราชาศัพท์ หมายถึง คำที่ใช้กับพระราชอา แต่ปัจจุบันราชาศัพท์ หมายถึง _____

ที่มาของราชาศัพท์

1. รับมาจากภาษาอื่น จากภาษาเขมร เช่น เสวย เชนย ฯลฯ จากบาลี-สันสกฤต เช่น หัตถ์ ธิดา โอรส ฯลฯ
2. การสร้างคำขึ้นใหม่ โดยการประสมคำ เช่น ตั้งเครื่อง ลูกหลวง ชับพระพักตร์ ฯลฯ

วิธีใช้ราชาศัพท์

1. การใช้คำ “ทรง”

ทรง + คำกริยาสามัญ = กริยาราชศัพท์ เช่น ทรงวิ่ง ทรงหมั้น ทรงยินดี

ทรง + คำนามสามัญ = กริยาราชศัพท์ เช่น ทรงม้า ทรงกีตาร์ ทรงฟุตบอล

ทรง + คำนามราชศัพท์ = กริยาราชศัพท์ เช่น ทรงพระภุชญา ทรงพระราชดำเนิน

ห้ามใช้ทรง + กริยาราชศัพท์ เช่น เสด็จ ประทับ พระราชทาน ยกเว้น ทรงผนวช

2. การใช้คำ “พระบรม” “พระราช” “พระ”

พระบรม ใช้เฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น พระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมรูป พระบรมราชโองการ พระบรมราชวโรกาส พระบรมราชานุญาติ

พระราช ใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมต่างๆ เช่น พระราชนิพนธ์ พระราชประวัติ พระราชดำรัส

พระ ใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ลงมาถึงพระองค์เจ้า ใช้นำหน้าคำที่เป็นอวัยวะ เครื่องใช้ เช่น พระเนตร พระชีวหา พระมาลา

3. การใช้คำราชาศัพท์ตามสำนวนไทย

ให้ใช้ “เฝ้าฯ รับเสด็จ” หรือ “รับเสด็จ” ไม่ใช่ “ถวายการต้อนรับ”

ให้ใช้ “มีความจงรักภักดี” หรือ “แสดงความจงรักภักดี” ไม่ใช่ “ถวายความจงรักภักดี”

ให้ใช้ “หน้าที่นุ่ง” หรือ “เฉพาะพระพักตร์” ไม่ใช่ “หน้าพระพักตร์”

4. การใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้อง

คำว่า อาคันตุกะ และพระราชอาคันตุกะ ใช้ดังนี้

- กษัตริย์ เป็นแขกสามัญชนใช้ อาคันตุกะ เช่น สมเด็จพระราชินีนาถอลิซาเบธ ทรงเป็นอาคันตุกะของประธานาธิบดี บิล คลินตัน
- ใครก็ตามเป็นแขกกษัตริย์ ใช้พระราชอาคันตุกะ เช่น ประธานาธิบดี บิล คลินตัน เป็นพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเป็นพระราชอาคันตุกะของสมเด็จพระราชินีนาถอลิซาเบธ

ถวายเป็นเล็กใช้ “ทูลเกล้าฯ ถวาย”

ถวายเป็นใหญ่ใช้ “ น้อมเกล้าฯ ถวาย”

คำราชาศัพท์ที่น่าสนใจ

1. ตาย

สวรรคต หรือเสด็จสวรรคต	ใช้กับ พระราชา พระราชินี สมเด็จพระบรมฯ
สิ้นพระชนม์	ใช้กับ พระองค์เจ้า สมเด็จพระสังฆราช
ทิวงคล	ใช้กับ เจ้าฟ้า
สิ้นชีพิตักษัย	ใช้กับ หม่อมเจ้า
ถึงแก่พิราลัย	ใช้กับ เจ้าประเทศราช
ถึงแก่อสัญกรรม	ใช้กับ เจ้าพระยา ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี
ถึงแก่นิจกรรม	ใช้กับ ข้าราชการระดับ 9 ขึ้นไป
ถึงแก่กรรม	ใช้กับ คนธรรมดา
ถึงแก่มรณภาพ	ใช้กับ พระสงฆ์ สามเณร

2. การใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้ายในจดหมายราชการ

ผู้รับ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย
1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ	ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า...ชื่อ... ขอพระราชทาน พระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูล พระกรุณา ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท	ข้าพระพุทธเจ้าได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า...ชื่อ...
2. สมเด็จพระบรมฯ สมเด็จพระเทพฯ	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล..... ทรงทราบฝ่าละอองพระบาท	ข้าพระพุทธเจ้าได้ฝ่าละอองพระบาท	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า.....ชื่อ....
3. เจ้าฟ้า	ขอพระราชทานกราบทูลทรงทราบฝ่าพระบาท	ข้าพระพุทธเจ้าได้ฝ่าพระบาท	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
4. พระองค์เจ้า	กราบทูลทรงทราบฝ่าพระบาท	เกล้าฯกระหม่อมฝ่าพระบาท	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
5. หม่อมเจ้า	ทูล...ทรงทราบ	กระหม่อม หรือ หม่อมฉัน ฝ่าพระบาท	แล้วแต่จะโปรด
6. สมเด็จพระสังฆราช	กราบทูลทรงทราบฝ่าพระบาท	เกล้าฯกระหม่อมฝ่าพระบาท	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
7. พระราชคณะ	นมัสการ	กระผม พระคุณท่าน	ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้รับ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย
8. พระภิกษุทั่วไป	นมัสการ บุคคลธรรมดา	กระผม, ท่าน	ขอนมัสการด้วยความ เคารพ
9. ประธานองคมนตรี นายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนฯ	กราบเรียน	ข้าพเจ้า ท่าน	ขอแสดงความนับถือ อย่างยิ่ง
10. องคมนตรี รองนายกรัฐมนตรี	เรียน	ข้าพเจ้า ท่าน	ขอแสดงความนับถือ อย่างยิ่ง
11. ปลัดกระทรวง อธิบดี	เรียน	ข้าพเจ้า ท่าน	ขอแสดงความนับถือ อย่างสูง
12. บุคคลทั่วไป	เรียน	ข้าพเจ้า ท่าน	ขอแสดงความนับถือ

ข้อควรจำ

- พระบรมใช้กับ _____ เท่านั้น
- พระราช ใช้กับ _____ (4 พระองค์)
- พระ ใช้กับ _____ ขึ้นไป
- ห้ามใช้ ทรงกับ คำราชาศัพท์ ต่อไปนี้

ทอดพระเนตร กริ้ว เสด็จ ประทับ เสวย พระราชทาน ตรัส โปรด

* ยกเว้น ทรงพระเจริญ ทรงพระอักษร ทรงพระราชนิพนธ์ ทรงพระประชวร ทรงผนวช

* ห้ามใช้ ทรง มี, เป็น + _____ เช่น ทรงเป็นพระราชบิดา

* แต่ใช้ ทรง มี, เป็น + _____ เช่น ทรงเป็นอาจารย์สอนนิสิต

* ห้ามใช้ _____ ความจงรักภักดี แต่ใช้ _____ ความจงรักภักดี ได้

* ใช้ _____ หรือ _____

- * เสด็จ = _____ ทรงพระดำเนิน = _____ (ไม่ใช่ ทรงพระราชดำเนิน)
- * ให้เป็น King, Queen, เจ้าฟ้าชาย, พระเทพ, จะใช้ เสด็จพระราชดำเนิน (เสด็จ)
ส่วน เสด็จเข้า เสด็จออก เสด็จขึ้น เสด็จนิวัติ เสด็จประพาส เสด็จพระราชกุศล
เสด็จขึ้น, เสด็จลง (_____)
- * พระเจ้าอยู่หัว จะใช้ พระราชสมภพ (เกิด)

* พระนามพระบรมองค์ที่ควรทราบ*

- สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
- สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
- สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
- พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาธิดามาดู
- พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา
- สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ตะลุมขื่อสอบราชาศัพท์

1. ขื่อใค้ใช้ราชาศัพท์ถูกค็อง

1. สมค็องพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมารเสค็องฯ เป็นประธานในพิธีสวนสนามของทหารมหาดเล็กรักราชองค็
2. สมค็องพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นพระอาจารย์ของนักเรียนนายร้อย
3. สมค็องพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ อัครราชกุมารี พร้อมด้วยนาวาอากาศเอก วีระยุทธ ดิษยะศริน พระสวามีเสค็องไปภาคใค้
4. พระเจ้าหลานเธอ พระองค็เจ้าพัชรกิติยาภาใค้ประทานสัมภษณั้แก็สื่อมวลชนที่เข้าใค้ฝ้า ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน

2. ขื่อใค้ใช้ราชาศัพท์ถูกค็อง (มี.ค 48)

1. พระยาเสวตพาหะ ช้างสำคัญสิ้นแล้ว
2. หมายกำหนดการช็อมรับปริญญาบัตร
3. สมค็องพระศรีนครินทราบรมราชชนนีสิ้นพระชนม์
4. พระบาทสมค็องพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งองคมนตรี

3. ขื่อใค้ใช้ราชาศัพท์ถูกค็อง (ค.ค 44)

1. พระบาทสมค็องพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานกระเสพระราชมารัสนแก็คณะผู้พิพากษาใค้ใหม่ที่เข้าใค้ฝ้า ณ ศาลาเร็งพระราชวังไกลกังวล
2. สมค็องพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสค็องออกแทนพระองค็พระราชทานพระบรมราชวโรกาสใค้คณะบุคคลต่างๆ เข้าใค้ฝ้า
3. พระเจ้าวรวงค็เธอ พระองค็เจ้าโสมเสวลิ พระวรราชธิดามาตุเสค็องเป็นประธานเปิดการแสดงของยอดมายากล เดวิด คอปเปอร์ฟิลด์
4. พระเจ้าหลานเธอ พระองค็เจ้าพัชรกิติยาภาใค้สำเร็จการศึกษาเป็นองค็บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แล้ว

4. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ได้ถูกต้อง (มี.ค 46)

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชวโรกาสให้พสกนิกรทุกหมู่เหล่า
เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
2. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับ ณ พระตำหนัก
ภูพิงคราชนิเวศน์
3. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จฯ พร้อมด้วย. พระเจ้าหลาน
เธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาไปยังโรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ
4. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
เสด็จไปทรงเป็นองค์ประธานเปิดงานคอนเสิร์ตการกุศล

5. ข้อใดแปลความหมายผิด (มี.ค 8)

1. ถูพระบาท หมายถึง ถูเท้า
2. ถลอกพระเนตร หมายถึง แฉ่นตา
3. ถลอกพระหัตถ์ หมายถึง ถูมือ
4. ชับพระองค์ หมายถึง ฝ่าเช็ดตัว

6. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง (ต.ค. 45)

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร _____ นำ _____ ทั้งสองไปเข้าเฝ้าฯ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

1. เสด็จฯ   ราชอาคันตุกะ
2. ทรงดำเนิน   พระราชอาคันตุกะ
3. ทรงพระดำเนิน   พระราชอาคันตุกะ
4. เสด็จพระดำเนิน   ราชอาคันตุกะ

7. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง (ต.ค. 47)

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล
2. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จทรงวางศิลาฤกษ์ และทรงเปิด
อาคารที่ทำการ
3. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จลง ณ ศาลาดุสิตนาลัย พระ
ตำหนักจิตรลดารโหฐาน
4. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินีนาถ เสด็จฯ ไปในการพระราชพิธี
ฉัตรมงคล ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

8. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง (มี.ค 47)

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินีนาถ เสด็จลง ณ ท้องพระโรง ศาลาเริง วังไกลกังวล ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องในวันอาสาฬหบูชา
3. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปประทานรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน
4. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนนอก” นับเป็นพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 44

9. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง (มี.ค 47)

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสพระราชทานพรแก่พสกนิกรชาวไทย เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่
2. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์สองรัชกาล
3. พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาทรงบำเพ็ญพระกุศลทรงบาตรในโอกาสวันคล้ายวันประสูติ
4. หม่อมเจ้าสิริวัณวรี มหิดล เสด็จฯ ไปทรงเป็นประธานเปิดงานมหกรรมสัตว์เลี้ยงแห่งประเทศไทย

10. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ผิด (มี.ค 48)

1. หม่อมเจ้าเกษมโสภาสินชีพิทักษ์
2. สมเด็จพระวันรัตมอบเสื้อผ้า สมุดแก่นักเรียน
3. สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
4. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดสุนัขที่ชื่อคุณทองแดง

11. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ได้ถูกต้อง (มี.ค 44)

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานราชานุญาตแก่พลสภานักเรียนทุกหมู่เหล่า
2. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระราชนัดดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
3. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเป็นอาจารย์ของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
4. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้จัดอาหารแห้งและน้ำดื่มไปแจกผู้ประสบอุทกภัย

12. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง (ค.ค 46)

1. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลในห้องทรงงาน
3. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงขอบพระทัยประชาชนที่มารับเสด็จ
4. ปีนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเจริญพระชนมพรรษา 4 รอบ

13. ข้อความตอนใดใช้ราชาศัพท์ผิด

(1) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธียกช่อฟ้า ณ วัดสี่มาราม (2) หลังจากเสด็จพระดำเนินกลับจากการแปลพระราชฐาน ณ พระราชวังไกลกังวล (3) จากนั้นเสด็จออกให้ลูกเสื่อชาวบ้านจากทั่วประเทศเฝ้าฯ (4) และทรงพระดำเนิน ทอดพระเนตร “นิทรรศการ” หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

1. ตอนที่ (1)	2. ตอนที่ (2)
3. ตอนที่ (3)	4. ตอนที่ (4)

